تازه‌های اقتصاد
پنج‌شنبه ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۵

ذره‌بین سیاستگذار روی دارایی‌های ارزی بانک‌ها

خداحافظی با سودهای کاغذی

بر اساس بخش‌نامه ابلاغی جدید بانک مرکزی، نرخ تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی موسسات اعتباری در پایان سال ۱۴۰۴، معادل نرخ خرید حواله در مرکز مبادله ارز و طلای ایران در تاریخ ۲۸ اسفند تعیین شده است. بر این اساس، هر یورو ۱۵۶ هزار و ۸۷۶ تومان و هر دلار ۱۳۶ هزار و ۲۳۵ تومان ارزش‌گذاری می‌شود.

در بخشنامه اخیر، تنها در صورت اظهارنظر صریح و شفاف حسابرس مستقل در ارتباط با رعایت موارد متعدد ذکر شده، سود ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های پولی ارزی قابل شناسایی اعلام شده است. بنابراین، فلسفه اصلی این بخش‌نامه، پایان دادن به دوران «سودسازی کاغذی» از محل رشد اسمی ارز است.

اولویت اصلی شبکه بانکی باید اصلاح ترازنامه و تقویت توان تولید واقعی باشد و سودهای ارزی باید به‌عنوان ضربه‌گیر در ترازنامه عمل کنند. یعنی این سودها باید در زمان بحران‌های مالی به کمک بانک بیایند، نه این که در روزهای عادی بین سهامداران خرج شوند. بر این اساس، بانک‌ها حق ندارند ریال ناشی از گران شدن ارز را بین سهامداران تقسیم کنند و این منابع باید در نهایت به شکل تسهیلات در خدمت تولید قرار گیرد.

با الزام به شناسایی سود تنها برای دارایی‌های با قابلیت نقل و انتقال و نقدشوندگی بالا، بخش‌نامه تأکید دارد که سود واقعی، سودی است که قابلیت تبدیل به جریان نقدی را داشته باشد. این رویکرد، اعتماد عمومی به صورت‌های مالی را افزایش داده و از توزیع سود موهوم بین سهامداران که به خروج منابع از بانک می‌انجامید، جلوگیری می‌کند.

تازه‌های اقتصاد
پنج‌شنبه ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۵

اینا اثرات افزایش نسبت سپرده قانونی را بررسی کرد

کاهش سرعت خلق پول در شبکه بانکی

قدرت‌الله امام‌وردی، اقتصاددان با اشاره به تصمیم اخیر بانک مرکزی مبنی بر افزایش نسبت سپرده قانونی بانک‌ها تا سقف ۱.۵ واحد درصد در دو مرحله طی اردیبهشت‌ماه، این اقدام را در چارچوب ابزارهای کلاسیک کنترل نقدینگی ارزیابی کرد و گفت: بانک مرکزی برای مدیریت حجم پول به طور سنتی از ابزارهایی مانند نرخ سپرده قانونی، عملیات بازار باز و نرخ تنزیل استفاده می‌کند که این‌ها از قدیم در ادبیات بانکداری مرکزی وجود داشته‌اند.

وی افزود: در کنار این ابزارها، نرخ بهره سیاستی نیز به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم در سال‌های اخیر مورد توجه بوده، اما واقعیت این است که در مقاطعی، کارایی این ابزارها به دلایل مختلف کاهش یافته است. به‌طوری که می‌توان گفت بانک مرکزی در سال‌های گذشته تا حدی با محدودیت در اثربخشی این ابزارها مواجه بوده است.

■ محمدرضا رنجبرفلاح، مدیرعامل پیشین بانک تجارت:

معمای نرخ سود

نرخ سود یا نرخ بهره از جمله متغیرهای بسیار حساس در اقتصاد است و برخلاف بسیاری از قیمت‌های دیگر، آثار گسترده و چندلایه‌ای بر بخش‌های مختلف اقتصاد دارد. به همین دلیل، استفاده از این ابزار نیازمند بررسی دقیق همه جوانب آن است و نمی‌توان صرفاً با تکیه بر اثر ضدتورمی آن درباره افزایش نرخ سود تصمیم‌گیری کرد.

درست است که با افزایش نرخ بهره می‌توان تا حدی تورم را مهار کرد یا دست‌کم آن را به تعویق انداخت، اما این سیاست در بخش واقعی اقتصاد بدون هزینه نیست. افزایش نرخ سود بر سرمایه‌گذاری، تولید و قیمت تمام‌شده کالاها و خدمات اثر می‌گذارد و می‌تواند آثار رکودی قابل توجهی به همراه داشته باشد. به بیان دیگر، استفاده از نرخ بهره برای مهار تورم، در بسیاری از موارد به معنای کنترل یا عقب انداختن تورم به بهای تعمیق رکود و کاهش نرخ رشد اقتصادی است.

در شرایط فعلی، این ملاحظه اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. اقتصاد ایران اکنون در وضعیتی قرار دارد که هم‌زمان با تورم، با رکود نیز مواجه است؛ یعنی در یک وضعیت رکودتورمی قرار داریم. در چنین شرایطی، کاهش یکی از این دو مشکل معمولا به تشدید دیگری منجر می‌شود؛ بنابراین اعمال یک سیاست انقباضی شدید از مسیر افزایش نرخ بهره، اگرچه ممکن است بخشی از فشارهای تورمی را کاهش دهد، اما می‌تواند رکود را عمیق‌تر کند و به تولید آسیب بیشتری بزند.

ویدیو

